

В. В. Полянська

Лексико-семантичні групи прикметників просторового значення грецької мови

Питання системно-семантичного підходу до опису явищ граматики останнім часом все більше привертають увагу мовознавців, проте слід відзначити, що подібні праці майже зовсім відсутні на матеріалі грецької мови давнього періоду, також це стосується досліджень системи прикметників, зокрема просторової семантики.

Вивчення грецьких прикметників із просторовою семантикою, систематизація цієї групи лексики для розуміння будови всієї лексико-семантичної системи грецької мови давнього періоду видається надзвичайно актуальним і цікавим.

Застосування сучасних лінгвістичних теорій з лексичної семантики, зокрема теорії про принципи організації лексем у лексико-семантичні групи (ЛСГ), дозволило визначити коло ад'єктивних лексем із просторовою семантикою і певним чином їх класифікувати.

Прикметники беруть безпосередню та активну участь у мовній репрезентації категорії простору і являють собою розгалужену систему одиниць; у грецькій мові така система представлена трьома ЛСГ прикмет-

ників просторового значення, які у свою чергу поділені на підгрупи:

- 1) ЛСГ параметричних прикметників: а) прикметники на позначення розміру (величини): *m1ga*~ великий; *m*kr3*~ малий, невеликий, *makr3*~ довгий, високий, великий; б) прикметники на позначення форми: *kuk13ei*~ кругоподібний, круглий, *trjgwno*~ трикутний; в) прикметники на позначення повноти / порожності: *pl1o*~, *pl/rh*~ повний, *?rhmo*~ пустинний; г) прикметники зі значенням цілісності / партитивності: *#k/r1o*~ цілий, *Akr?to*~ цілісний, *merist3*~ розділений; 2) ЛСГ прикметників орієнтації: а) прикметники на позначення статичної локалізованості об'єктів у просторі: *Akr0*~ верхній, вищий, *?scato*~ задній крайній; б) прикметники на позначення динамічної локалізованості об'єктів у просторі: *Aljp1agkto*~ той, що мандрує морями, *#eikjnhto*~ той, що знаходиться в постійному русі; 3) ЛСГ прикметників релятивності (прикметники на позначення відношення до певного локуму): а) прикметники на позначення відношення до макропростору: *kosmik3*~ світовий, всесвітній, *cq3nio*~ земний; б) прикметники на позначення відношення до мікропростору: *71/ei*~ лісний, який мешкає у лісі, *Aliev*~ морський; в) прикметники на позначення відношення до певних територій країн, областей: *{E11/nio*~ грецький, еллінський, *Persik3*~ перський, *A>gvptio*~ єгипетський.

Перспективи роботи полягають у тому, що дана класифікація може бути розширена і поглиблена; на матеріалі грецьких прикметників просторового значення може бути встановлена специфіка дериваційних особливостей слів до розробки систематизації й узагальнення даних про структурно-семантичні характеристики ад'єктивних лексем; результати дослідження дають змогу проведення порівняльного аналізу системи просторових прикметників грецької мови із системами прикметників інших індоєвропейських мов.